İçerik

Ders Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	Teori	Uygulama	Lab	Kredisi	AKTS
SOC302	Nüfusbilim	6	3	0	0	3	6

Ön Koşul	
Derse Kabul Koşulları	

Dersin Dili	Fransızca
Türü	Zorunlu
Dersin Düzeyi	Lisans
Dersin Amacı	Bu ders, nüfusu demografi, beşerî coğrafya ve kent sosyolojisinin kesişiminde ele alır. Öğrencilerin nüfus dinamiklerini yalnızca temel demografik göstergeler üzerinden değil, bu göstergelerin nasıl üretildiğini ve mekânda nasıl karşılık bulduğunu dikkate alarak incelemeleri amaçlanır. Ders, hane, mahalle, kent ve devlet ölçeklerinde nüfus değişimlerini değerlendirmeyi; demografik verileri, kategorileri ve mekânsal sınıflandırmaları eleştirel bir yaklaşımla ele almayı hedefler. Dersin uygulamalı bölümü, demografik dönüşümlerin gündelik yaşamdaki izlerini gözlemlemeye odaklanır. Bu çerçevede öğrenciler, özellikle yaşlanma, yaşlıların kamusal mekânı kullanma biçimleri, belediye hizmetleri ve bu hizmetlerdeki mekânsal eşitsizlikler üzerine çalışır.
İçerik	Ders kapsamında demografinin temel kavramları, güncel nüfus dinamikleri ve demografik geçiş yaklaşımı ele alınır. Nüfus sayımları, kayıt sistemleri ve ADNKS gibi demografik veri kaynaklarının nasıl üretildiği ve mekânda nasıl konumlandırıldığı incelenir. Nüfus değişimleri hane, mahalle, kent ve devlet ölçeklerinde değerlendirilir; barınma, göç, evsizlik, kentsel eşitsizlikler, gençlik, kentleşme ve mekânsal ayrışma gibi konularla ilişkilendirilir. Dersin saha çalışması bölümünde öğrenciler, gündelik hayatı, kamusal mekânın kullanımını, farklı toplumsal grupların mekânsal pratiklerini ve demografik dönüşümlerin maddi izlerini gözlemler. Yaşlanma, yerel yönetimlerin yaşlılara yönelik hizmetleri ve yaş ayrımcılığı dersin temel temaları arasındadır. Öğrenciler gözlem bulgularını bir gözlem defteri ve akademik poster aracılığıyla sunar; ayrıca bulgularından ve karşılaştırmalı örneklerden hareketle kamu politikalarına yönelik öneriler geliştirir.
Kaynaklar	Tabutin, D. (2007). Vers quelle(s) démographie(s) ? Atouts, faiblesses et évolutions de la discipline depuis 50 ans. Population, vol. 62(1), 15-32. doi:10.3917/popu.701.0015. (Lien) T. R. Malthus, Nüfus İlkesi, Pinhan Yayıncılık, 2017 (orig.1798) Damon, J. (2016). Thomas Robert Malthus. Les fondements du malthusianisme. Dans : 100 penseurs de la société (pp. 139-140). Presses Universitaires de France. (Lien) ? Benoit Riandey, « Recensement » Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, pp. 399-402 ? Courgeau, D. (2002). Évolution ou révolutions dans la pensée démographique? Mathématiques et sciences humaines. (160). (Lien) Alanur Çavlin Bozbeyoğlu, Helga Rittersberger Tılıç “Türkiye`de Değişen Nüfus Bilgi Sisteminin Kamu Yönetimine Katılan ve Kamu Hizmetlerinden Faydalanan (Vatandaşla) İlişkisi: De facto Nüfus Sayımından Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine (ADNKS) Geçiş” Amme İdaresi Dergisi, Sayı 44 / 1, Mart 2011 ? Chesnais, J. (2010). La transition démographique. Dans : Jean-Claude Chesnais éd., La démographie (pp. 51-62). Presses Universitaires de France. ? Laurent Toulemon, « pyramide des âges », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, pp. 387-391 İ. Koç, M. A. Eryurt, T. Adalı, P. Seçkiner Türkiye’nin Demografik Dönüşümü, Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü Yayını, 2010. pp.3-25 & pp.48-59 ? Aysan, Mehmet Fatih. "Türkiye’nin Demografik Dönüşümü ve Yeni Meydan Okumalar." Türkiye’de Toplumsal Değişim, Lütfi Sunar ed., Nobel Yayınevi, İstanbul (2014): 67-87. ? Laurent Toulemon, « Natalité » et « Fécondité », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, p.320 & pp.168-170 ? Elise de la Rochebrochard & France Prioux, « Des enfants toujours plus tard », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, pp.171-175 ? Özgür, E. M. (2004). Türkiye'de Toplam Doğurganlık Hızının Mekansal Dağılışı (Spatial Distribution of Total Fertility Rate in Turkey). Coğrafi Bilimler Dergisi/Turkish Journal of Geographical Sciences, 2(2), 1-12. Balsoy, G. E. (2015). Kahraman doktor ihtiyar acuzeye karşı: geç Osmanlı doğum politikaları. Can. Magali Barbieri, « Mortalité », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, pp.291-293 ? G. E. Dumont, « La Turquie compte en deux ? », Population & Avenir 2/ 2011 (n° 702), p.2 (Lien)

? G. F. Dumont, « La Turquie coupee en deux ? », Population & Avenir 3/ 2011 (n° 703), p.3 (Lien)
Ş. Tüylüoğlu, & M. Tekin, “Gelir düzeyi ve sağlık harcamalarının beklenen yaşam süresi ve bebek ölüm oranı üzerindeki etkileri”. Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2009, 13(1), 1-31.
? France Prioux, « Nuptialité » et « Mariage », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, p.322 & pp.266-268.
? Patrick Festy, « Divorce » et « Divortialité », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, pp.102-104
? Akyol, F. A., & Gülsoy, N. Ö. (2014). Des mères aux filles : des « amours arrangées »? Ethnologie française, 44(2), 289-297. (Lien)
Ece Öztan (2014). “Türkiye’de ailecilik, biyosiyaset ve toplumsal cinsiyet rejimi”, Toplum ve Bilim, 130: 176-188.
? Brigitte Baccaïni, « Urbain » et « Ville », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, pp.488-489 & pp.508-510.
? Jacques Véron, « Urbanisation », Dictionnaire de Démographie et des Sciences de la Population, Armand Collin, Paris, 2011, pp.489-492.
? Ferhunde Özbay « İstanbul’da 1950 Sonrası Nüfus Dinamikleri » Eski İstanbullular, Yeni İstanbullular, Osmanlı Bankası Yay. 2009, ss.54-77.
Ahmet Sinan Türkyılmaz & Sütay Yavuz « 2000’li Yıllarda İstanbul Nüfusu: Yeni Gelişme Eğilimleri » Eski İstanbullular, Yeni İstanbullular, Osmanlı Bankası Yay. 2009, ss.141-160.
? Simon, P. (1998). Nationalité et origine dans la statistique française : les catégories ambiguës. Population, vol. 53(3), 541-567. (Link)
? Danış, D. (2022). Göç ve Entegrasyon Tartışmalarına Fransa’dan Bakış: Demograf Patrick Simon’la Söyleşi. Nüfusbilim Dergisi, 43(1), 136-155. (Link)
Danış, D. (2019). De la « porte ouverte » aux menaces d’expulsion : la présence syrienne en Turquie. Migrations société, (3), 35-52.
? Didem, D. (2023). Kır-Kent İlişkileri Bağlamında Yaşlanan Nüfus ve Yaşlı Bakımı: Kastamonu ve Sinop Örneği. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, (85), 1-30. (Link)
? Bizzini, L. (2007). L'âgisme. Gérontologie et société, 30123(4), 263-278. (Link)
Ceylan, H., Kurtkapan, H., & Turan, B. (2015). Literatür: Türkiye’de Yaşlıların Yaşam Durumları. İstanbul’da Yaşlanmak İstanbul’da Yaşlıların Mevcut Durum Araştırması,(Ed.) Murat Şentürk ve Harun Ceylan, Açılım Kitap, İstanbul, 35-60.
? De Luca Barrusse, V. & Praz, A. (2015). Les politiques de population : resituer l’objet de recherche. Annales de démographie historique, 129(1), 149-164.
? Fuat Dündar, “Compter, Classer, Contrôler : Les minorités dans les recensements turcs” Turcica, 37 (2005), 187-220.
Didem Danış (2009) “Demografik Kehanetler: Ortadoğu’da Değişen Nüfus Yapısı” Ortadoğu Analiz, V.1 (11) : 49-57.
Eryurt, M. A., Arslan, H., Güneş, K., & Bani, B. (2021). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması İleri Analiz Çalışması. (Link)
Greulich, A., Dasre, A., & Inan, C. (2016). Two or three children? Turkish fertility at a crossroads. Population and Development Review, 537-559. (Link)

Teori Konu Başlıkları

Hafta	Konu Başlıkları
1	Giriş: Nüfusu sosyal demografi ve beşerî coğrafya ekseninde düşünmek
2	Güncel demografik meseleler ve demografik düşünceye giriş
3	Demografik bilgi kaynakları ve verilerin mekânsal üretimi
4	Barınma, göç, evsizlik ve yetersiz barınma, kentsel eşitsizlikler ve sosyal politikalar
5	Nüfus dinamikleri ve demografik geçiş: dönüşümleri farklı ölçeklerde okumak
6	Nüfusu mekânda okumak: maddi izler, peyzajlar ve toplumsal “arşivler”
7	Gündelik hayatın coğrafyaları ve eleştirel refleksivite: saha çalışmasına hazırlık
8	Saha çalışması
9	Demografik eşitsizlikler ve gençlik
10	Kentleşme ve mekânsal ayrışma
11	Yaşlanma: yaşı yerel düzeyde yönetmek
12	Yaş, iktidar ve ayrımcılık: yaşçılığı düşünmek (I)
13	Yaş, iktidar ve ayrımcılık: yaşçılığı düşünmek (II)
14	Göçler ve hareketlilik